

особистості в умовах безпосереднього спілкування з дітьми.

Виховання здорового способу життя у ВНЗ необхідно здійснювати протягом усього періоду навчання студентів в різноманітних формах, які взаємопов'язані, доповнюють одна одну і являють собою єдиний процес фізичного, морального, валеологічного виховання студентів.

Отже, аналіз психолого-педагогічної літератури дає можливість зазначити, що у підготовці майбутнього вихователя особливе місце має посідати формування моральної свідомості, досвіду здоров'язберігаючої діяльності, культури здоров'я. Пріоритет здоров'я, тобто грамотна турбота про здоров'я є обов'язковою умовою освітнього процесу, що визначає послідовне формування в навчальному закладі здоров'язберігаючого освітнього простору, в якому всі педагоги та студенти узгоджено вирішують спільні завдання, пов'язані з турботою про здоров'я і беруть на себе відповідальність за досягнуті результати.

Література

1. Антонова О.Є. Здоров'язберігаюча компетентність особистості як наукова проблема (аналіз поняття) / О.Є. Антонова // Вища освіта у медсестринстві: проблеми і перспективи: зб. статей всеукраїнської науково-практичної конференції. — 10-11 листопада 2011. — Житомир: Полісся, 2011. — С. 27-31.
2. Калька Н., Макаренко С. Здоров'язберігаючі компетенції педагога в умовах сучасного освітнього простору / Н. Калька, С. Макаренко // Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації. — 2013. — № 4. — С.280.
3. Пометун О.І. Теорія і практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О.І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. — К.: «К.І.С.», 2004. — 112 с.

РОЛЬ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ФОРМУВАННІ ТА СТАНОВЛЕННІ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

*Артюх О.В., Матвейшина Т.М., Лебединець М.Г.
Запорізький державний медичний університет*

Вступаючи до вищого медичного навчального закладу, абітурієнти більш-менш чітко уявляють собі подальше майбутнє, процес навчання та становлення як спеціаліста. Однак вже протягом перших місяців навчання першокурсники стикаються з великими об'ємами навчальної інформації, яка подається для детального та ґрунтовного вивчення, необхідністю самостійно організовувати вільний час для підготовки до занять, необхідністю вчитися використовувати не тільки базову, а й додаткову навчальну, методичну літературу, монографії, лекції та ін., дотримуватися навчальної дисципліни. Навчання в медичному ВНЗ потребує зібраності, додержуватися морально-етичних правил поведінки, яка необхідна для майбутнього лікаря, вміння спілкуватися з викладачами, вирішувати проблеми з колегами за допомогою вміння вести діалог. Це призводить до порушення звичайного комфортного стану та, як наслідок, виникнення внутрішньоособистісного конфлікту, появи невпевненості в собі, а також сумнівів щодо правильності обраної професії. Досить часто за та-

ких умов навчання додається конфлікт лідерства між формальним лідером (старостою групи, курсу та ін., які призначаються деканатами за документами особистої справи) та неформальним лідером (морально більш сильною особистістю, котра сама завойовує авторитет). Водночас конфлікти сімнадцяти-вісімнадцяти-літніх підлітків з однолітками пов'язані з важливою особливістю їхнього віку — формуванням морально-етичних критеріїв оцінки оточуючих та, як наслідок, вимог до його поведінки [1].

Важко повністю припинити описані конфлікти, однак значну роль в завершенні їх грає дисципліна, що забезпечує свободу, необхідну для подальшого гармонійного розвитку, однак в рамках правил внутрішнього розпорядку медичних ВНЗ. В Запорізькому державному медичному університеті запроваджена така форма виховної роботи, як курація. Курація груп першого та другого курсів здійснюється викладачами базисних теоретичних кафедр. Стиль взаємовідносин викладача (куратора) та студентів впливає на формування міжособистісних взаємовідносин між студентами. Втручання в конфлікти між студентами однієї групи не означає їх придушення, а якнайшвидше виявлення неформального лідера та допомога йому в формуванні команди. При необхідності, за наявності клопотання від куратора, рішенням деканату може бути змінено старосту, що інколи трапляється через 1-2 місяці навчання. На початку навчання група студентів є набором окремих особистостей, які не взаємодіють між собою та мають кожний окремо свою мету. Роль лідера полягає в згуртуванні окремих особистостей в декілька гуртків та в кінці кінців в одну команду, об'єднану загальною метою та націлену на досягнення результату. Даний результат можливий при використанні викладачем педагогічної тактики «співпраці». Необхідно зазначити, що використання «диктату» чи «опіки» [1] загострює напруженість взаємовідносин між студентами. Ситуації, коли викладач пред'являє завищені вимоги до засвоєння предмета, використовує оцінки як засіб маніпуляції, або навпаки завищує оцінки, дозволяє так зване панібратство — не сприяють вирішенню внутрішньогрупового та внутрішньособистісного конфліктів, а лише сприяють виникненню конфліктів вчинків, діяльності та відносин [3].

Вітчизняні студенти, що навчаються на першому курсі, відчувають дискомфорт через зміну звичних та комфортних умов існування, незалежно від мешкання вдома чи в гуртожитку. Однак студенти-іноземці опиняються в ще більш складному стані. Зміна звичних умов існування (деколи досить кардинальна), менталітету оточуючих людей, відсутність рідних, звичної їжі, чужа мова навколо, необхідність дотримуватися нових незвичних правил та багато інших факторів сприяють розвитку прігніченого стану, який без належної допомоги легко переходить в стан депресії. Часто такі студенти втрачають інтерес до навчання та повертаються додому. З метою покращення стану перебування іноземців на території України під час навчання у медичному ВНЗ, розроблена система курації так званих земляцтв — груп студентів-співвітчизників. Курація іноземних земляцтв відбувається всіма співробітниками базових теоретичних кафедр, які викладають дисципліни на першому та другому курсах.

Роль викладача-куратора полягає в допомозі вирішення конфліктів, а також прискоренні адаптації в новому середовищі, а також формування у студентів мотивації вивчати навчальну дисципліну, займатись самоосвітою, отримувати професійно-орієнтовані знання. Необхідно привчати студентів працювати з базовою навчальною, додатковою навчаль-

ною та методичною літературою, періодичними виданнями та ін., розвивати навички бібліографічного пошуку по традиційному та електронному бібліотечному каталогу. Творчий підхід до навчального процесу, застосування інтерактивної моделі практичного заняття [2], розвивання навичок вести бесіду, клінічного мислення відіграють важливу роль в формуванні активної мотивації до необхідності глибокого засвоєння медичних знань та, як наслідок, підвищення свого професійного рівня. Це є достатньо дієвим методом вирішення внутрішньоособистісного конфлікту. Водночас куратор роз'яснює значення та важливість самостійної роботи студентів для оволодіння практичними навичками та доведення до автоматизму їх виконання. Це є базовими засадами сполучення класичних методів викладання та новітніх технологій навчання, що активно запроваджуються в вищих навчальних закладах. Зокрема на кафедрі людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії створені умови для повноцінного самостійного тренінгу на муляжах, тренажерах, фотографіях, рентгенограмах, слайдах, томограмах та починають впроваджуватися віртуальні способи навчання (відеофільми).

На даний час в медичних університетах немає психологів, які допомагали б студентам-першокурсникам пройти важкий шлях адаптації до нових умов навчання. Тому курація груп є досить важливим аспектом студентського життя. Формуючи свідомість студента, як лікаря, необхідно водночас сприяти гармонійному розвитку особистості, приділяти значну увагу культурному та духовному його розвитку.

Підхід до курації не є формальним. Викладач-куратор разом з вітчизняними або іноземними студентами проводить бесіди, круглі столи, обговорення, читає їм лекції на актуальні теми в позааудиторний час, займається патріотичним вихованням, допомагає у вирішенні повсякденних проблем. Також курація групи або земляцтва передбачає відвідування культурних заходів (театральних вистав, симфонічних концертів та ін.) або організацію екскурсій у вільний від навчання час.

Таким чином, основною метою виховної роботи серед студентів-медиків є прискорення та полегшення їх інтеграції в студентське середовище, формування цілісної особистості та мотивації до активного та глибокого засвоєння знань за допомогою ресурсів, які надає вищий навчальний заклад.

Література

1. Анцупов А.Я., Шипилов А.И. Конфликтология / А.Я. Анцупов, А.И. Шипилов. — СПб, «Питер», 2013. — 512с.
2. Пометун О. Інтерактивні методики та система навчання / Олена Пометун. — К. : Шкільний світ, 2007. — 112 с.
3. Приходько В. М., Матвейшина С. М. Моніторинг виховної діяльності закладу освіти як педагогічна проблема //Виховна робота в школі. — 2006. — №. 11. — С. 2-23.